

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 25 czerwca 2020 r. wydanym w sprawie o sygn. akt I Ns 141/16 z wniosku (...) S.A. w L. z udziałem K. W. i Gminy M. S., Sąd Rejonowy w Skierniewicach:

1. stwierdził, że (...) S.A. z siedzibą w L. (Oddział (...)) w Ł. nabyła w drodze zasiedzenia z dniem 7 stycznia 2011 r. służebności przesyłu obciążającą nieruchomości położoną w S. przy ul. (...), stanowiącą działkę nr (...), obręb 8, dla której Sąd Rejonowy w Skierniewicach VII Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...), której treścią jest prawo dostępu do zlokalizowanej na tej nieruchomości infrastruktury przesyłowej w postaci stacji transformatorowej 15/04 kv (...) (nr eksploatacyjny 2- (...)), linii elektroenergetycznej średniego napięcia (SN) 15 kv oraz linii elektroenergetycznej niskiego napięcia (nn) 0,4kv, korzystania z tej infrastruktury poprzez bieżącą eksploatację, dokonywania kontroli, przeglądów, konserwacji, modernizacji, remontów, usuwania awarii, wymiany urządzeń posadowionych na nieruchomości obciążonej w zakresie niezbędnym dla zapewnienia prawidłowego i niezakłóconego działania infrastruktury przesyłowej wraz z prawem do wycinki roślinności w pasie zajmowanym przez infrastrukturę przesyłową oraz prawem wejścia i wjazdu na nieruchomość obciążoną odpowiednim sprzętem, zgodnie z mapą sytuacyjną do ustalenia służebności gruntowych sporządzoną przez biegłego geodetę inż. P. G. z dnia 31 lipca 2018 r., wpisaną do ewidencji materiałów państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego Urzędu Miasta S. Wydziału Geodezji, Kartografii i Katastru o numerze P. (...) .2018.568 w dniu 3 sierpnia 2018 r., stanowiącej integralną część postanowienia;
2. nakazał pobrać od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Skierniewicach na rzecz radcy prawnej A. K. (1) Radcy Prawnego A. K. (2) ul. (...), (...)-(...) S. kwotę 590,40 zł tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną uczestnikowi z urzędu;
3. nakazał pobrać od wnioskodawczynie na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Skierniewicach koszty wynagrodzenia biegłych sądowych w wysokości 4.854,23 zł, tymczasowo poniesione przez Skarb Państwa;
4. ustalili, że wnioskodawczynie i uczestnicy postępowania ponoszą koszty związane ze swoim udziałem w sprawie (postanowienie – k. 246-247).

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy poprzedził następującymi ustaleniami faktycznymi:

K. W. jest właścicielem działki położonej w S. przy ulicy (...) o numerze ewidencyjnym (...), o powierzchni 0,2254 ha dla której Sąd Rejonowy w Skierniewicach VII Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...). Wcześniej działka była współwłasnością K. W. i T. W., w latach 1984 – 2004 właścicielem działki był Skarb Państwa. Na działce tej znajduje się stacja transformatorowa 15/0,4 kV (...) (nr eksploatacyjny 2- (...)) typ STSa 20/250, linia elektroenergetyczna średniego napięcia (SN) 15 kV przebiegająca od stacji transformatorowej 15/04 (...) do stacji (...), typ kabla 3yAFL 6 – 35 mm³, długość ok 75 m, linia elektroenergetyczna niskiego napięcia (nn) 0,4 kV zasilana ze stacji (...), długość ok. 8 m. Przedmiotowa infrastruktura stanowi własność wnioskodawczynie. Przedmiotowa infrastruktura przesyłowa została wybudowana w 1987 r. i przekazana do eksploatacji 26 października 1987 r.

W 1958 r. zostało wydane zarządzenie Ministra Górnictwa i Energetyki o likwidacji Centralnego Zarządu (...) i powołaniu Krajowego Zjednoczenia (...) oraz utworzeniu wielozakładowych przedsiębiorstw państwowych – zakładów energetycznych okręgów. Poprzednik prawny uczestnika o nazwie Zakład (...) – Województwo z siedzibą w Ł. wszedł na mocy w/w zarządzenia w skład Zakładów (...) z siedzibą w W., które było przedsiębiorstwem państwowym wielozakładowym. Na podstawie zarządzenia nr 16 Naczelnego Dyrektora Zjednoczenia (...) z dnia 12 sierpnia 1975 r. dokonano zmiany nazwy „ Zakładu (...) – Województwo” na Zakład (...). Na podstawie Zarządzenia Ministra Przemysłu nr 14/ORG/89 z dnia 16 stycznia 1989 r. utworzono przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) z siedzibą w Ł.. W 1993 r. przekształcono przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) z siedzibą w Ł. w (...) Spółkę Akcyjną Skarbu Państwa o nazwie Zakład (...) SA z siedzibą w Ł. W grudniu 2008 r. w/w przedsiębiorca zmienił nazwę na (...) S.A. z

siedzibą w Ł.. W dniu 31 sierpnia 2010 r. nastąpiło połączenie przez przejęcia majątku (...) S.A. ze spółką przejmującą (...) S.A. z siedzibą w Ł..

Wnioskodawczyni i jej poprzednicy prawni korzystają z gruntu należącego do uczestnika – działki numer (...) od 26 października 1987 r. w zakresie stacji transformatorowej i linii niskiego napięcia oraz od 13 listopada 1987 r. w zakresie linii średniego napięcia 15 kV. Wnioskodawczyni i jej poprzednicy eksploatują przedmiotową infrastrukturę, dostarczają za jej pomocą energię elektryczną odbiorcom, wykonuje jej oględziny, przeglądy, konserwacje, naprawy, remonty, przebudowy, wyposażenie w niezbędne elementy, ich wymianę, dokonuje pomiarów rezystancji uziemienia słupów energetycznych, wykonuje niezbędną wycinkę drzew. Obecność przedmiotowej infrastruktury na działce uczestnika stanowi ograniczenie w jej dowolnym zagospodarowaniu i użytkowaniu. Obecność urządzeń generuje konieczność ustalenia odległości od linii 0,4 kV i 15 kV: odległość pionowa od ziemi od 5 m do 5,6 m, odległość pionowa od łatwo dostępnej części budynków od 2,5 m do 5,1 m, odległość pionowa od podłogi, tarasu itp. od 2,5 m do 5,1 m, odległość pionowa od trudno dostępnych części budynku od 1 m do 3,6 m, odległość pionowa od dachów trudno zapalnych 3 m, odległość pionowa od dachów łatwo zapalnych 5 m, odległość pionowa od dachów łatwo zapalnych o szczególnym zagrożeniu pożarowym 10,6 m, odległość pozioma od trudno dostępnej części budynku od 1 m do 3 m, odległość poziomej od łatwo dostępnej części budynku od 2,5 m do 3 m, odległość pozioma od gałęzi drzew od 1 m do 3,5 m, odległość od drzew na które można się wspiąć 2,1 m, odległość od drzew na które nie można się wspiąć 0,5 m. W czasie normalnej eksploatacji linii i stacji wnioskodawczyni wykonuje obchody linii, które odbywają się raz na pięć lat. Dokonuje się oględzin linii i sporządza raporty. Nie ma potrzeby wchodzenia na działkę. Dla oględzin linii 15 kV lub stacji jest konieczne wejście na działkę. Pracownicy (...) muszą wchodzić na działkę uczestnika celem wykonywania niezbędnych prac raz na 1 – 2 miesiące. Na działkę musi wjeżdżać ciężki sprzęt taki jak podnośnik, dźwig, koparka w razie awarii. Wjazd podnośnika jest konieczny raz na 3 – 4 lata, dźwigu i koparki raz na 10 - 15 lat. L. energetyczne wytwarzają szkodliwe pole elektromagnetyczne.

Pismem z 20 lutego 2015r. K. W. zwracał się do wnioskodawczyni z prośbą o uregulowanie obecności linii energetycznej i transformatora na działce (...). W odpowiedzi zaproponowano uczestnikowi ustanowienie służebności z jednorazowym odszkodowaniem w wysokości 5.000 zł.

W świetle powyższych ustaleń faktycznych Sąd I Instancji uznał wnioszek o stwierdzenie nabycia służebności przesyłu w drodze zasiedzenia za zasadny, odwołując się do jak podniósł przyjmowanego powszechnie w orzecznictwie pogląd wyrażonego m. in. w uchwale SN z dnia 7 października 2008 r., sygn. akt III CZP 89/08, LEX nr 458125) co do możliwości także przed ustawowym uregulowaniem służebności przesyłu w art. 305¹-305⁴ k.c. nabycia w drodze zasiedzenia służebności odpowiadającej treścią służebności przesyłu przez przedsiębiorcę, a nie właściciela nieruchomości władnącej, która to kategoria prawna przy instytucji służebności przesyłu w ogóle nie występuje. Dalej Sąd Rejonowy podkreślił, iż zgodnie z art. 292 k.c. do nabycia służebności gruntowej przez zasiedzenie stosuje się przepisy o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie jedynie odpowiednio, zaś urządzenia zainstalowane na gruncie uczestnika, stanowiące własność wnioskodawczyni, spełniają wymagania trwałego i widocznego urządzenia. Przepis art. 172 w zw. z art. 292 k.c. jak również dokonane w sprawie ustalenia przesądzają zdaniem Sadu Rejonowego, iż spełnione zostały potrzebne do zasiedzenia przesłanki w postaci: posiadania, upływu czasu oraz korzystania z trwałego i widocznego urządzenia. Wnioskodawczyni i jej poprzednicy prawni korzystali nieprzerwanie z widocznych i trwałych urządzeń znajdujących się na nieruchomości uczestnika i jego poprzedników prawnych w postaci linii energetycznej niskiego i średniego napięcia i stacji transformatorowej przez kilkadziesiąt lat. Korzystali z działki numer (...) od 26 października 1987 r. w zakresie stacji transformatorowej i linii niskiego napięcia oraz od 13 listopada 1987 r. w zakresie linii średniego napięcia 15 kV. Zgodnie z art. 172 § 1 i 2 k.c. (w brzmieniu obowiązującym przed 1 października 1990 roku) w zw. z art. 292 k.c. w zw. z art. 305⁴ k.c. posiadanie służebności przesyłu prowadzi do jej nabycia przez zasiedzenie, jeżeli było to posiadanie zależne, wykonywane nieprzerwanie w złej wierze przez lat 20, w dobrej wierze przez lat 10.

Dalej Sąd Rejonowy podniósł, iż Zakład (...)-Województwo, Zakład (...), (...) S.A. jak i (...) S.A., jak i (...) S.A. w L. Oddział (...) w Ł. są przedsiębiorstwem w rozumieniu art. 55 k.c. W skład tych przedsiębiorstw w poszczególnych

okresach wchodziła linia energetyczna 0.4 i 15 kV przebiegająca przez nieruchomość wnioskodawczyni oraz posadowiona tamże stacja transformatorowa. Okolicznością bezsporną był fakt, że przedmiotowe urządzenia przesyłowe były w posiadaniu wnioskodawczyni i jej poprzedników prawnych od 1987 r. i są nadal eksploatowane. Jednakże w początkowej fazie nim doszło do przekształcenia Zakładu (...) - Województwo z przedsiębiorstwa państwowego w spółkę akcyjną, przedsiębiorstwo włądziło sporną linię energetyczną i stacją transformatorową w ramach sprawowanego zarządu mieniem państwowym w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa. Inaczej ujmując – podmiot ten władał mieniem państwowym, lecz czynił to w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa. Do 1989 r. z uwagi na obowiązywanie zasady jednolitej własności państwowej, którą wyrażała treść art. 128 k.c. w jego pierwotnym brzmieniu, jednostki organizacyjne Skarbu Państwa i państwowe osoby prawne wykonywały jedynie uprawnienia wynikające z własności państwowej. W konsekwencji także posiadanie nieruchomości przez te podmioty było równoznaczne z posiadaniem przez Skarb Państwa. W rezultacie, jeżeli nieruchomość pozostająca w zarządzie państwowej osoby prawnej nie była przedmiotem własności państwowej, jej zasiedzenie

w razie ziszczenia się przesłanek przewidzianych w art. 172 k.c. mogło nastąpić nie przez państwową osobę prawną sprawującą zarząd, lecz przez Skarb Państwa. Dopiero po dniu 1 lutego 1989 r. przedsiębiorstwa państwowe wykonywały posiadanie w zakresie odpowiadającym treści służebności dla siebie, we własnym imieniu (postanowienie SN z 25 stycznia 2006 r., sygn. akt I CSK 11/05, LEX nr 181257). Sąd Rejonowy uznał, że posiadanie prawa odpowiadającego służebności przesyłu przez poprzednika wnioskodawczyni rozpoczęło swój bieg 7 stycznia 1991 r. Zakład (...) z siedzibą w Ł. był podmiotem odrębnym od Skarbu Państwa. Skarb Państwa - właściciel nieruchomości, był też w dacie budowy instalacji właścicielem infrastruktury przesyłowej i wybudował ją na swoim gruncie. Oznacza to w ocenie Sądu I Instancji, że objęcie w posiadanie prawa odpowiadającego treścią służebności przesyłu na nieruchomości przez Zakład (...) w Ł., który wcześniej sprawował zarząd tą infrastrukturą w imieniu Skarbu Państwa nastąpiło w dobrej wierze. Poprzednik prawny wnioskodawczyni miał uzasadnione podstawy do przyjęcia, że objęcie w posiadanie rzeczowego prawa jest zgodne z wolą właściciela nieruchomości. Najpóźniej 7 stycznia 1991 r. doszło do rozdzielenia podmiotów w postaci właściciela nieruchomości i infrastruktury. Od tej daty w ocenie Sądu Rejonowego należy liczyć termin zasiedzenia, zgodnie z art. 172 k.c. Biorąc pod uwagę powyższe, przy uwzględnieniu dobrej wiary posiadacza do zasiedzenia doszło z dniem 7 stycznia 2011 r.

Dalej Sąd Rejonowy podniósł, iż w 1989 r. Zakład (...) otrzymał status samodzielnego przedsiębiorstwa państwowego i wykonywał prawo służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu. W 1993 r. Zakład (...) został przekształcony w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa

i zmienił nazwę na Zakład (...) S.A. Składniki i mienie przedsiębiorstwa nie zmieniły się. W konsekwencji tego i dalszych przekształceń, w tym przejęcia majątku następcą prawnym Skarbu Państwa stała się (...) S.A. w Ł.. Następcy prawni w kolejnych przekształceniach przejmowali cały zakres działalności poprzedników i całe ich mienie, w szczególności urządzenia energetyczne. Przejęcie mienia i przedsiębiorstwa poprzednika oznacza, z mocy art. 44 k.c. i 55¹ k.c., przejście na następców prawnych również służebności przesyłu jako prawa rzeczowego (o niewątpliwie majątkowym charakterze) do korzystania z nieruchomości cudzej. Od czasu zasiedzenia prawa odpowiadającego treści służebności przesyłu, poprzednicy prawni wnioskodawczyni i wnioskodawczyni legitymują się prawem (służebnością) do korzystania z linii energetycznych i stacji transformatorowej nieodpłatnie.

Odnosząc się do podniesionego przez uczestnika zarzutu, Sąd Rejonowy ocenił, że stwierdzenie zasiedzenia w niniejszej sprawie nie stanowiło naruszenia art. 5 k.c., wskazując, że wnioskodawczyni od 1987 r. korzystała z urządzeń przesyłowych posadowionych na działce uczestnika, celem zapewnienia energii elektrycznej końcowym odbiorcom. Przez ten okres żaden z właścicieli nieruchomości nie występował na drogę sądową celem zmiany zaistniałego stanu. Trudno w takiej sytuacji przyjąć, by stwierdzenie zasiedzenia stanowiło nadużycie przysługującego prawa, które wnioskodawczyni nabyła z mocy samego prawa. Nadto jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z 29 września 1999 r. (sygn. akt I CKN 134/98, LEX nr 142535), o nadużyciu prawa podmiotowego może być mowa tylko wtedy, gdy dany podmiot czyni użytek ze swego prawa podmiotowego. Tymczasem zasiedzenie nieruchomości następuje nie w wyniku sądowej realizacji prawa kształtującego, lecz ex lege.

Sąd Rejonowy przyznał pełnomocnikowi z urzędu uczestnika wynagrodzenie w oparciu o § 5 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r., w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2018, poz. 265), przy uwzględnieniu stawki podatku VAT, a na podstawie art. 520 § 2 k.p.c. obciążył wydatkami poniesionymi tymczasowo przez Skarb Państwa wnioskodawczynię, uznając, że to ona była w stopniu wyższym zainteresowana wynikiem postępowania. O pozostałych kosztach Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. (uzasadnienie – k. 250-255odw).

Apelację od powyższego postanowienia wniósł uczestnik postępowania K. W., zaskarżając postanowienie w części dotyczącej punktu 1.

Skarżący podniósł następujące zarzuty:

- błędne ustalenie faktyczne, albowiem własność działki nr (...) przysługiwała Skarbowi Państwa jedynie do dnia 27 maja 1990 r., od dnia 28 maja 1990 r. z mocy prawa własność tej nieruchomości nabyła Gmina M. S..

- art. 285 k.c. poprzez brak ustalenia i wskazania elementów konstrukcyjnych służebności gruntowej, a więc przede wszystkim nieruchomości władnącej, podczas gdy z uzasadnienia postanowienia – w drodze wykładni nie wynika że Sad celowo odstąpił od wskazania tych elementów;

- poprzez błędne wskazanie podstawy prawnej art. 305¹ k.c. i art. 305²§2 k.c., gdyż w niniejszej sprawie wnioskodawca mógł nabyć przez zasiedzenie służebność odpowiadającą treści służebności przesyłu (art. 285 k.c. i art. 292 k.c.);

- art. 140 k.c., art. 352 k.c. w zw. z art. 172 k.c. poprzez uznanie że uczestnik K. W. nie obalił domniemania dobrej wiary i skutecznie nie zakwestionował wskazanej we wniosku daty z jaką miałyby dojść do zasiedzenia, a także poprzez uznanie za nieskuteczny zarzut przerwania biegu terminu zasiedzenia;

Art. 49 k.c. art. 55¹ k.c., art. 192 k.c. poprzez przyjęcie, błędnego terminu rozpoczęcia biegu zasiedzenia;

Pominięcie zastosowania art. 5 k.c. poprzez brak rozważenia, że przedsiębiorca przesyłowy ma realne możliwości usytuowania linii przesyłowej poza nieruchomością, zaś powoływanie się na prowadzenie działalności społecznie użytecznej nie jest wystraszające gdyż działalność ta winna być wykonywana z poszanowaniem praw osób trzecich;

- poprzez brak przyjęcia złej wiary wnioskodawcy w świetle art. 5 k.c. czyli zasady współzycia społecznego skoro decyzja wyłączeniowa była swojego rodzaju siłą wyższą i uczestnik nie miał wpływu na kwestię posadowienia urządzeń.

W oparciu o powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i oddalenie wniosku o stwierdzenie zasiedzenia, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Skierniewicach wraz z rozstrzygnięciem o kosztach postępowania w szczególności pomocy prawnej udzielonej z urzędu w instancji odwoławczej, według norm przepisanych, nieopłaconej ani w części ani w całości. Skarżący wniósł o rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym (apelacja – k. 260-262odw).

W odpowiedzi na apelację wnioskodawca wniósł o jej oddalenie jako bezzasadnej i zasądzenie od uczestników na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm prawem przepisanych (odpowiedź na apelację – k. 274-276).

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja jako niezasadna podlegała oddaleniu.

W ocenie Sądu Okręgowego rozstrzygnięcie Sądu I Instancji jest prawidłowe. Sąd Rejonowy właściwie przeprowadził postępowanie dowodowe, dokonał co do zasady trafnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego i w konsekwencji prawidłowo ustalił stan faktyczny sprawy, które to ustalenia wymagały jedynie następującej korekty, którą poczynił Sąd Okręgowy. Otóż w okolicznościach sprawy brak było podstaw do ustalenia, że własność działki nr

(...) przysługiwała Skarbowi Państwa aż do roku 2004 r., to jest do czasu wydania decyzji nr GG. (...) - (...) Prezydenta Miasta S. z dnia 8 grudnia 2004 r. o zwrocie w oparciu o art. 142 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t. jedn. - Dz.U. z 2020 r., poz. 1990) na rzecz K. W. i T. W. działki nr (...) (części dawnej działki nr (...)) przejętej na rzecz Skarbu Państwa w drodze wywłaszczenia na mocy zarządzenia Prezydenta Miasta S. nr 5/08 z 24 stycznia 1984 r., a to jak wskazano w uzasadnieniu decyzji w związku z nie zagospodarowaniem działki od czasu wywłaszczenia, to jest od 1984 r., zgodnie z celem przejęcia, budownictwem mieszkaniowym, jednorodzinny. Z treści samej decyzji wynika zresztą, iż na datę jej wydania własność działki przysługiwała już Gminie M. S., a nie Skarbowi Państwa i mocą tej decyzji K. W. i T. W. zostali zobowiązani do zwrotu właśnie na rzecz Gminy M. S. zwaloryzowanego odszkodowania za nieruchomość będącą przedmiotem zwrotu, przyznanego w związku z wywłaszczeniem z 1984 r. Ich poprzednikom prawnym, przy czym jak wskazano w treści decyzji, podlegające zwrotowi zwaloryzowane odszkodowanie zostało wyliczone z uwzględnieniem zmniejszenia wartości nieruchomości na skutek posadowienia na niej m. in. przedmiotowej linii energetycznej. Nadto jak wynika z treści wpisów w księdze wieczystej nr (...) prowadzonej dla nieruchomości obejmującej działkę nr (...), nieruchomość ta została odłączona na podstawie wniosku z 11 stycznia 2005 r. z księgi wieczystej nr (...) założonej 13 listopada 1998 r. (zmgrowanej w sierpniu 2007 r.), w której w dziale II jako właściciel ujawniona jest od daty założenia księgi Gmina M. S., przy czym jako podstawa tego wpisu wskazane są decyzje Urzędu Wojewódzkiego w S. z dnia 10 marca 1998 r.

Zmiana ustaleń faktycznych w tym zakresie nie miała jednak wpływu na prawidłowe zastosowanie przez Sąd I Instancji prawa materialnego. Tym samym Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne Sądu I Instancji, z korektą wyżej wskazaną oraz które jedynie częściowo uzupełnia o okoliczności nadto podane poniżej. Sąd Okręgowy aprobuje rozważania jurydyczne Sądu Rejonowego, przyjmując je za własne.

W pierwszej kolejności podnieść należy, iż Sąd Okręgowy podziela pogląd prezentowany przez Sąd I instancji, a powszechnie przyjęty w orzecznictwie, co do możliwości nabycia przez zasiedzenie przed 3 sierpnia 2008 r., a zatem przed wprowadzeniem do polskiego systemu prawnego służebności przesyłu, służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu, jak i pogląd, że okres występowania na nieruchomości stanu faktycznego odpowiadającego treścią służebności przesyłu przed wejściem w życie art. 305¹ i n. k.c., podlega doliczeniu do czasu posiadania wymaganego do zasiedzenia tej służebności (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2013 r., III CZP 18/13, opubl. w OSNC z 2013 r., Nr 12, poz. 139; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2019 r., II CSK 671/18, Lex 2683686; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2017 r., I CSK 261/17).

Jak prawidłowo ustalił Sąd I instancji, a których to ustaleń apelujący nie kwestionuje, urządzenia przesyłowe zlokalizowane na działce nr (...) stanowiącej aktualnie własność apelującego zostały wzniesione najpóźniej w 1987 r., na co wskazuje treść protokołu nr (...) odbioru technicznego i przekazania do eksploatacji stacji transformatorowej (...) 4 i linii niskiego napięcia oraz protokołów zdawczo – odbiorczych dotyczących linii energetycznej 15KV, linii niskiego napięcia i stacji transformatorowej nr 157-161/87, dotyczących przekazania tych urządzeń nieodpłatnie Zakładowi (...), którymi to protokołami dotyczącymi urządzeń zainstalowanych na „Osiedlu (...)” w S. Zakład (...) dysponował najpóźniej od listopada 1987 r. (pismo k. 43). Urządzenia energetyczne wzniesione zostały na potrzeby zasilania domów jednorodzinnych na „Osiedlu (...)”, a ich investorem był Urząd Miejski w S. (pismo Urzędu Miasta S. k. 82). Następnie zaś to jest w 1987 r. nastąpiło nieodpłatne przekazanie tych urządzeń Zakładowi (...). Na datę wzniesienia przedmiotowych urządzeń właścicielem aktualnej działki nr (...) bezspornie był Skarb Państwa, a to na mocy zarządzenia nr 5/84 Prezydenta Miasta S. z dnia 24 stycznia 1984 r. o ustaleniu terenu budowlanego i jego podziale na działki budowlane, którym ustalono teren budowlany dla budownictwa jednorodzinnego położony w mieście S. między ulicami (...) (zarządzenie – k. 83), wydanego na podstawie art. 2 i 5 ustawy z dnia 6 lipca 1972 r. o terenach budownictwa jednorodzinnych i zagrodowego oraz o podziale nieruchomości w miastach i osiedlach (Dz.U. nr 27, poz. 192 ze zm.), mocą którego nastąpiło wywłaszczenie obecnej działki nr (...) (jako części dawnej działki nr (...)) na rzecz Skarbu Państwa (k. 83).

Na ten czas z uwagi, na ówczesnie obowiązującą zasadę jednolitej własności państwowej wywodzoną z art. 128 k.c. w pierwotnym brzmieniu, Skarb Państwa był wyłącznym podmiotem uprawnień dotyczących mienia państwowego,

a państwowe osoby prawne, a takimi były przedsiębiorstwa państwowe, wykonywały te uprawnienia w imieniu własnym, ale na rzecz Skarbu Państwa. Skutki prawne związane z posiadaniem cudzej nieruchomości przez przedsiębiorstwo państwowe mogły zatem powstać tylko na rzecz Skarbu Państwa, a nie na rzecz przedsiębiorstwa. Skoro jednak właścicielem zarówno gruntu, jak i urządzeń przesyłowych był wówczas Skarb Państwa, jak słusznie przyjął Sąd I Instancji, nie mogło być wtedy mowy w ogóle o zasiedzeniu służebności. Sama nowelizacja art. 128 k.c., która weszła w życie 1 lutego 1989 r. nie zmieniła tego stanu rzeczy. Mimo bowiem, że ustawodawca przyznał państwowym osobom prawnym możliwość nabywania praw rzeczowych na swoją rzecz, nie zmieniło to uprawnień przedsiębiorstw państwowych do dotychczas zarządzanego mienia państwowego. Sąd Okręgowy podziela zatem stanowisko Sądu Rejonowego, iż termin zasiedzenia w okolicznościach sprawy winien być liczony od dnia 7 stycznia 1991 r., kiedy to z mocy prawa doszło do uwłaszczenia przedsiębiorstw państwowych na majątku ruchomym Skarbu Państwa. Przekształcenie zarządu przedsiębiorstw państwowych w odniesieniu do gruntów w prawo użytkowania wieczystego, a w odniesieniu do znajdujących się na tych gruntach budynków, innych urządzeń i lokali w prawo własności nastąpiło wcześniej, bo w dniu 5 grudnia 1990 r. na podstawie art. 2 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 września 1990 r. o zmianie ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz. U. Nr 91, poz. 455), natomiast w odniesieniu do innych składników majątkowych przekształcenie w prawo własności dokonało się właśnie w dniu 7 stycznia 1991 r., na podstawie art. 1 pkt 9 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o zmianie ustawy o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 1991 r. Nr 2, poz. 6), którym skreślono przepis, iż „przedsiębiorstwo państwowe wykonuje wszelkie uprawnienia w stosunku do mienia ogólnonarodowego będącego w jego dyspozycji, z wyjątkiem uprawnień wyłączonych przepisami ustawowymi”, a jednocześnie wprowadzono przepis, że „przedsiębiorstwo, gospodarując wydzielonym mu i nabytym mieniem zapewnia mu ochronę”. Skoro zatem z mocy prawa doszło do uwłaszczenia przedsiębiorstwa energetycznego na mieniu dotychczas stanowiącym własność Skarbu Państwa w postaci urządzeń przesyłkowych, nastąpiło rozdzielenie praw właścicielskich w zakresie uprawnień do gruntu i urządzeń przesyłowych, a zatem z tą datą należy łączyć początek biegu terminu zasiedzenia na rzecz poprzednika prawnego wnioskodawcy – Zakładu (...) z siedzibą w Ł. mającego status przedsiębiorstwa państwowego. Wobec treści sformułowanych w apelacji zarzutów zaakcentować wypada, iż nabycie przez przedsiębiorstwa przesyłowe z dniem 7 stycznia 1991 r., z mocy przepisów ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o zmianie ustawy o przedsiębiorstwach państwowych urządzeń przesyłowych wchodzących w skład przedsiębiorstw nie wymagało potwierdzenia żadną decyzją administracyjną (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2019 r., II CSK 671/18, LEX nr 2683686). W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowane jest stanowisko, że przedsiębiorstwa państwowe, które przed wyodrębnieniem swojego majątku od Skarbu Państwa korzystały z urządzeń przesyłowych, z chwilą uwłaszczenia nabywały te urządzenia na własność (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 9 lipca 2020 r., V CSK 476/18, Lex 3063060). W konsekwencji zarzut błędnego przyjęcia daty rozpoczęcia biegu terminu zasiedzenia jest chybiony.

Odnosząc się do kolejnych zarzutów apelacyjnych dotyczących z jednej strony błędnego przyjęcia, iż w okolicznościach sprawy doszło do obalenia domniemania dobrej wiary posiadacza, z drugiej strony, błędnego ustalenia, iż w okresie po 27 maja 1990 r. własność działki nr (...) z mocy prawa przysługiwała Gminie M. S. omówić należy najpierw charakter decyzji administracyjnej wydawanej w oparciu o art. 18 ust. 1 w zw. z art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych (Dz.U. Nr 32, poz. 191). Zarzut błędnego ustalenia, że prawo własności działki nr (...) przysługiwało Skarbowi Państwa po 27 maja 1990 r. został wywiedziony przez apelującego z regulacji art. 18 ust. 1 w zw. z art. 5 ust. 1 pkt 1 przytoczonej wyżej ustawy z dnia 10 maja 1990 r. przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych. Skarżący powołał się na nabycie prawa własności przedmiotowej nieruchomości przez Gminę M. S. z mocy prawa z dniem 27 maja 1990 r., wskutek zrealizowania się przesłanek ustalonych w art. 5 ust. 1 cytowanej wyżej ustawy. Podnieść zatem należy, że po pierwsze w świetle materiału dowodowego sprawy brak jest podstaw do przyjęcia, że w dacie istotnej z punktu widzenia oceny dobrej lub złej wiary posiadacza prawa odpowiadającego treści służebności przesyłu co do działki (...), to jest w dniu 7 stycznia 1991 r., istniała w obrocie prawnym ostateczna decyzja administracyjna stwierdzając nabycie z mocy przywołanych przepisów prawa własności tej działki stanowiącej uprzednio własność Skarbu Państwa przez Gminę M. S.. Nabycie prawa do mienia na podstawie przepisu art. 5 ust. 1 ustawy następowało istotnie z mocy prawa, jednak stosownie do art. 18 ust. 1 ustawy skutek w postaci nabycia prawa

do mienia wymaga orzeczenia o jego wystąpieniu aktem administracyjnym, a zgodnie z powszechnie przyjętą linią orzecniczą, w obrocie prawnym na jego powstanie nie można się powołać zanim stwierdzająca go decyzja nie zostanie wydana i nie stanie się ostateczna. Decyzja administracyjna stwierdzająca to nabycie ma charakter deklaratoryjny, jednak tkwi w niej także element *sui generis* konstytutywny i dopóki decyzja ta nie zostanie wydana i nie stanie się ostateczna, dopóty właścicielem mienia (nieruchomości), o którym mowa w art. 5 ust. 1 ustawy, pozostaje w obrocie cywilnoprawnym Skarb Państwa, a gmina nie może skutecznie powoływać się na swoje prawo własności ani wykonywać praw właścicielskich (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 września 2018 r., I CSK 261/18, Lex nr 2559424; uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 9 października 2007 r., III CZP 46/07, opubl. w OSNC z 2008 r., Nr 3, poz. 30; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 2011 r., III CSK 285/10, Lex nr 950724; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w L. z dnia 17 kwietnia 2018 r., I SA/Lu 88/18, LEX nr 2499103). W okolicznościach sprawy nie zostało wykazane, aby na datę 7 stycznia 1991 r. co do przedmiotowej nieruchomości została wydana decyzja administracyjna o której mowa w art. 18 ust. 1 w.w. ustawy, co więcej, aby na tę datę decyzja taka była ostateczna. Okoliczność taka nie była nawet podnoszona w toku postępowania. Jak zaś wynika z treści wpisów w księdze wieczystej nr (...) prowadzonej dla nieruchomości obejmującej działkę nr (...), nieruchomość ta została odłączona na podstawie wniosku z 11 stycznia 2005 r. z księgi wieczystej nr (...) założonej 13 listopada 1998 r., w której w dziale II jako właściciel ujawniona jest od daty założenia księgi Gmina M. S., przy czym jako podstawa tego wpisu wskazane są decyzje Urzędu Wojewódzkiego w S. wydane dopiero w dniu 10 marca 1998 r. Okoliczność wydania decyzji kanalizacyjnej co do nieruchomości której dotyczy wnioski o stwierdzenie zasiedzenia już po dniu, kiedy rozpoczął bieg termin zasiedzenia dla oceny dobrej lub złej wiary posiadacza była zaś w istocie obojętna, z powodów wyżej wskazanych, a związanych z charakterem decyzji komunalizacyjnej. Skoro bowiem na datę rozpoczęcia biegu terminu zasiedzenia jako właściciel działki nr (...) w obrocie prawnym funkcjonował Skarb Państwa przedsiębiorstwo państwowe będące poprzednikiem prawnym wnioskodawcy mogło pozostawać w uzasadnionym okolicznościami sprawy przekonaniu, że przysługuje mu tytuł prawny do zajmowanej nieruchomości o treści odpowiadającej treści aktualnej służebności przesyłu. Jak wskazał Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 15 lutego 2019 r., III CZP 81/18, opubl. w OSNC z 2020 r., Nr 1, poz. 4, przedsiębiorstwo państwowe, które nabyło z mocy prawa - na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o zmianie ustawy o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 1991 r. Nr 2, poz. 6) - własność urządzeń przesyłowych, posadowionych na nieruchomości Skarbu Państwa, może być uznane za posiadacza w dobrej wierze służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu. Do zasiedzenia służebności unormowania dotyczące zasiedzenia nieruchomości znajdują zastosowanie jedynie odpowiednio (art. 292 i art. 305⁴ k.c.) i w związku z tym mając, na uwadze treść posiadania w zakresie służebności, restrykcyjna wykładnia dobrej wiary nie w każdym wypadku może mieć zastosowanie. Zgodnie z aktualnym stanowiskiem judykatury Sądu Najwyższego odnośnie do posiadania nieruchomości w zakresie służebności przesyłu (służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu) ocena czy wejście w posiadanie nastąpiło w dobrej lub złej wierze wymaga analizy całokształtu okoliczności poprzedzających i towarzyszących uzyskaniu posiadania. Posiadacz jest w dobrej wierze, jeżeli objęcie cudzej nieruchomości w posiadanie nastąpiło w takich okolicznościach, które usprawiedliwiają jego przekonanie, że nie narusza cudzego prawa, albo gdy posiadacz przypuszcza, że prawo mu przysługuje, a przekonanie to jest usprawiedliwione okolicznościami faktycznymi. Posiadaczowi trzeba przypisać złą wiarę wtedy kiedy wie, że prawo mu nie przysługuje albo nie wie wskutek braku należytej staranności, przy czym w przypadku zasiadającego służebność dobrej wiary nie wyłącza jego wiedza o prawie własności przysługującym osobie trzeciej (por. m.in. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego - zasada prawna - z dnia 6 grudnia 1991 r., III CZP 108/91, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2015 r., III CZP 76/15). Jako podniósł Sąd Najwyższy w uchwale z 15 lutego 2019 r., III CZP 81/18, opubl. w OSNC z 2020 r., Nr 1, poz. 4, ocenę dobrej lub złej wiary przedsiębiorstwa państwowego jako posiadacza nieruchomości w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu nie można pomijać kontekstu historycznospołecznego, w jakim doszło do uwłaszczenia przedsiębiorstw państwowych. Nie chodziło bowiem wówczas o zmianę faktycznego zakresu dysponowania mieniem przez państwowe osoby prawne lecz o przekształcenie dotychczasowych relacji prawnych dotyczących mienia w kierunku klasycznych rozwiązań cywilistycznych, a konsekwencją którego to procesu było m. in. rozdzielenie własności gruntu, która pozostała przy Skarbie Państwa i urządzeń przesyłowych, które stały się własnością przedsiębiorstwa państwowego. Do rozdzielenia własności w tym zakresie doszło w ramach regulacji ustawowej, będącej elementem transformacji

ustrojowej i wdrażania nowego systemu gospodarczego, w której ustawodawca pominął konieczność zapewnienia przedsiębiorcy przesyłowemu uprawnień do gruntu, mimo że Skarb Państwa będący właścicielem gruntu uwłaszczył przedsiębiorstwo, co do urządzeń przesyłowych znajdujących się na tym gruncie. Niezapewnienie przedsiębiorstwu państwowemu tytułu do gruntu na którym została posadowiona infrastruktura przesyłowa było efektem niepełności i ułomności regulacji prawnej. Niespójne z celem uwłaszczenia i ustawową metodą przyznania praw jest przyjmowanie, że wolą ustawodawcy było nakładanie na przedsiębiorstwa państwowe niezwłocznego zawierania ze Skarbem Państwa umów niezbędnych do fragmentarycznego korzystania z jego nieruchomości. Logiczną konsekwencją uwłaszczenia przedsiębiorstwa na infrastrukturze przesyłowej poprzedzonego wieloletnim zgodnym z prawem posiadaniem, z uwzględnieniem regulacji art. 7 k.c., jest przyjęcie dobrej wiary tego przedsiębiorstwa w dacie wejścia w posiadanie służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu.

Przenosząc powyższe uwagi natury ogólnej na grunt niniejszej sprawy zauważyć należy, iż przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) w Ł. zostało uwłaszczone z datą 7 stycznia 1991 r. z mocy prawa na majątku Skarbu Państwa, w tym w postaci urządzeń przesyłowych, które w przeszłości zostały wzniesione na nieruchomości wyłączonej na rzecz Skarbu Państwa w związku z ustaleniem terenu budowlanego dla budownictwa jednorodzinne – „Osiedla (...)” w S.. Elementem tego przedsięwzięcia było zbudowanie na przedmiotowym terenie sieci elektrycznej, ulic i sieci wodociągowej (§ 2 zarządzenia nr 5/84 Prezydenta Miasta S. – k. 83). Przedmiotowa infrastruktura przesyłowa zlokalizowana na działce nr (...) była zatem realizowana w ramach zarządzenia nr 5/84 Prezydenta Miasta S. z dnia 24 stycznia 1984 r. dla potrzeb zasilania osiedla domków jednorodzinnych. Jak wynika z opinii biegłego z zakresu instalacji elektrycznych wydanej w sprawie, że stacji transformatorowej zlokalizowanej na nieruchomości skarżącego biegną m. in. linie oświetlenia ulicznego (k. 120). W takich okolicznościach przedsiębiorstwo państwowe będące poprzednikiem prawnym wnioskodawcy mogło pozostawać na datę uwłaszczenia w uzasadnionym okolicznościami przekonaniu, iż przysługuje mu również prawo do korzystania z uwłaszczonych urządzeń przesyłowych w zakresie nieruchomości Skarbu Państwa (obecnej działki nr (...)) i że nie jest zobligowanej do uzyskania w tym zakresie odrębnego tytułu prawnego, że nie narusza praw właściciela gruntu, mimo że nie dysponuje administracyjnoprawnym ani cywilnoprawnym prawem do korzystania z nieruchomości w zakresie odpowiadającym służebności zbliżonej do służebności przesyłu. Budowa urządzeń była bowiem związana z wyłączeniem nieruchomości.

Podkreślenia w tym miejscu wymaga, iż w ocenie Sądu Okręgowego w okolicznościach sprawy oceny, iż przedsiębiorstwo przesyłowe pozostawało w dobrej wierze w momencie rozpoczęcia biegu terminu zasiedzenia nie mogłaby zmienić nawet hipotetyczna sytuacja, gdyby decyzja administracyjna stwierdzająca nabycie przez Gminę M. S. własności obecnej działki nr (...) z mocy art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych została wydana przed datą 7 stycznia 1991 r. Należy bowiem zauważyć, iż komunalizacja mienia państwowego dokonana na mocy art. 5 ust. 1 pkt 1 w.w. ustawy również była elementem zmian społecznoustrojowych zachodzących w Polsce na początku lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku. Biorąc zatem pod uwagę, rodzaj infrastruktury przesyłowej zlokalizowanej na nieruchomości skarżącego, kontekst historyczny jej budowy w ramach ustalania terenu budowlanego dla osiedla budownictwa jednorodzinne na obszarze Miasta S., w tym okoliczność, iż inwestorem był Urząd Miejski w S., a infrastruktura przesyłowa służyła i służy m. in. oświetleniu ulic (...), nawet w sytuacji, gdyby na datę uwłaszczenia przedsiębiorstwa przesyłowego na majątku państwowym w postaci sieci przesyłowej została wydana decyzja komunalizacyjna co do działki nr (...), a jako jej właścicielem w obrocie prawnym funkcjonowała Gmina M. S., nie można by odmówić przedsiębiorstwu przymiotu posiadacza w dobrej wierze. Przedsiębiorstwo mogłoby bowiem pozostawać w uzasadnionym okolicznościami faktycznymi przekonaniu, że nie narusza praw właściciela, a racjonalnie działający ustawodawca dokonujący przekształceń własnościowych mienia ogólnonarodowego pozbawiając Skarb Państwa z mocy prawa własności urządzeń przesyłowych i gruntu zapewnił przedsiębiorstwu tytuł do faktycznego korzystania z tychże urządzeń, a do czego koniecznym było zaś korzystanie z działki nr (...) w zakresie odpowiadającym treści służebności. W innej sytuacji znaczenie gospodarcze sieci przesyłowej, bez możliwości faktycznego z niej korzystania, upadało. Co więcej, oceniając na ten czas wiarę posiadacza, w tym jego usprawiedliwione przekonanie o prawie do korzystania z nieruchomości uprzednio stanowiącej własność Skarbu Państwa należy zauważyć, iż nawet w orzecznictwie Sądu Najwyższego pojawił się pogląd, iż w wyniku majątkowego usamodzielnienia przedsiębiorstw

państwowych w postaci ich uwłaszczenia w odniesieniu do urządzeń przesyłowych uwłaszczenie to miało ten skutek, iż powodowało nie tylko przekształcenie przysługującego przedsiębiorstwom prawa zarządu urządzeń przesyłowych w prawo ich własności z dniem 7 stycznia 1991 r., ale również doszło do przekształcenia tego tytułu prawnego we właściwe prawo podmiotowe o treści, z której wynika uprawnienie do dalszego korzystania z nieruchomości będących własnością Skarbu Państwa, na których umiejscowione zostały urządzenia energetyczne (tak Sąd Najwyższy w postanowieniach z dnia 12 maja 2016 r., IV CSK 509/15 oraz z dnia 12 maja 2016 r., IV CSK 510/15). Ostatecznie prawidłowość tego stanowisko została wyraźnie zanegowana w uchwale 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2018 r., III CZP 50/17, opubl. w OSNC z 2019 r, Nr 1, poz. 1), jednak w ogóle jego pojawienie się w orzecznictwie świadczy o wysoce skomplikowanym charakterze przekształceń własnościowych mających miejsce w Polsce w latach dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku i wynikających z nich komplikacjach stanów prawnych, co nie może pozostać bez znaczenia dla oceny wiary posiadacza służebności.

Dla oceny dobrej lub złej wiary posiadacza służebności nie ma również większego znaczenia pismo (...) S.A. z dnia 13 maja 2015 r. (k. 68), na które powołuje się skarżący, w którym wnioskodawca zaproponował uczestnikowi K. W., w odpowiedzi na Jego pisemne wystąpienie, umowne ustanowienie służebności przesyłu za wynagrodzeniem w wysokości 5.000 zł. Jest tak przede wszystkim z tego powodu, iż oceny dobrej lub złej wiary posiadacza należy dokonywać w odniesieniu do momentu rozpoczęcia biegu terminu zasiedzenia. Istotna jest zatem świadomość posiadacza w momencie uzyskania posiadania, a nie z okresu późniejszego. Późniejsza zmiana posiadania w dobrej wierze na posiadanie w złej wierze i odwrotnie nie ma wpływu na długość okresu potrzebnego do nabycia prawa w drodze zasiedzenia. Sama propozycja wnioskodawcy mająca na celu uregulowanie tytułu prawnego do korzystania z nieruchomości uczestnika w zakresie służebności, sformułowana w 2015 r. nie może zatem niweczyć dobrej wiary posiadacza z momentu rozpoczęcia biegu terminu zasiedzenia.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Rejonowy zasadnie uznał, iż w sprawie zastosowanie znajduje dwudziestoletni termin zasiedzenia (art. 172 § 1 k.c. w zw. z art. 292 k.c. w zw. z art. 305⁴ k.c.), a skoro tak do zasiedzenia doszło z dniem 7 stycznia 2011 r. na rzecz wnioskodawcy, który jako następca prawny uprzednio wykorzystujących infrastrukturę przesyłową podmiotów gospodarczych był jej posiadaczem samoistnym na datę upływu terminu zasiedzenia. W tym miejscu wskazać należy, iż zarzut naruszenia art. 305¹ k.c. i art. 305² § 2 k.c. poprzez uznanie, że wnioskodawca nabył służebność przesyłu, a nie służebność odpowiadającą treścią służebności przesyłu jest całkowicie chybiony. Na datę z którą nastąpiło stwierdzenie zasiedzenia obowiązywała już regulacja art. 305¹-305⁴ k.c. dotycząca służebności przesyłu. Bieg terminu zasiedzenia rozpoczął się przed wejściem w życie tej regulacji, jednak jak wyżej wskazano, jako ugruntowany w orzecznictwie sądowym uznać należy pogląd, iż okres występowania na nieruchomości stanu faktycznego odpowiadającego treścią służebności przesyłu, przed wejściem w życie art. 305¹-305⁴ k.c., podlega doliczeniu do czasu posiadania wymaganego do zasiedzenia służebności przesyłu. Stanowisko to w sposób obszerny zostało uzasadnione w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2013 r., III CZP 18/13, opubl. w OSNC z 2013 r., Nr 12, poz. 139 i jest podzielane w pełni przez Sąd Okręgowy, a zatem jego powielanie w tym miejscu Sąd Okręgowy uznaje za zbędne. Skoro zaś do zasiedzenia doszło pod rządami przepisów regulujących instytucję służebności przesyłu, zasadnie Sąd Rejonowy stwierdził nabycie przez wnioskodawcę w drodze zasiedzenia służebności przesyłu, a nie służebności odpowiadającej treścią służebności przesyłu.

Bezasadny jest również zarzut naruszenia art. 285 k.c. poprzez niewskazanie w treści zaskarżonego postanowienia elementów konstrukcyjnych służebności gruntowej, a przede wszystkim nieruchomości władnącej. Zgodnie bowiem z art. 305⁴ k.c. do służebności przesyłu stosuje się jedynie odpowiednio przepisy o służebnościach gruntowych. Służebność przesyłu jest odrębnym od służebności gruntowej rodzajem służebności. Od służebności gruntowej odróżnia się tym, że może być ustanowiona na rzecz przedsiębiorcy (art. 305¹ k.c.), a nie na rzecz każdego właściciela nieruchomości władnącej. Co więcej, w judykaturze utrwalony jest pogląd, że nawet w sytuacji nabycia przez zasiedzenie przed wejściem w życie art. 305¹-305⁴ k.c. służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu nabycie to następuje na rzecz przedsiębiorcy przesyłowego, a nie właściciela określonej nieruchomości władnącej (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2008 r., III CZP 89/08, (...) z 2008, nr 10, s. 8; postanowienie

Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2014 r., II CSK 551/13, opubl. w OSNC z 2015 r., Nr 6, poz. 72). Odstąpienie od konieczności określenia w orzeczeniu nieruchomości władnącej na rzecz której nastąpił ex lege skutek zasiedzenia, nastąpiło w wyniku odwołania się do pojęcia przedsiębiorstwa w ujęciu przedmiotowym i przyjęcia domniemania, że składnikiem przedsiębiorstwa przesyłowego jest zawsze taka nieruchomość.

Wbrew stanowisku skarżącego nie można również uznać, aby w okolicznościach sprawy doszło do przerwy biegu terminu zasiedzenia, którą to przerwę skarżący upatruje w decyzji Prezydenta Miasta S. z dnia 8 grudnia 2004 r. nr GG. (...) - (...) orzekającej zwrot działki nr (...) na rzecz K. W. i T. W. jako następców prawnych właścicieli w stosunku do których nastąpiło w 1984 r. wywłaszczenie na rzecz Skarbu Państwa nieruchomości obejmującej obecną działkę nr (...) (decyzja k. 84). Jeśli w ogóle poszukiwać czynności prowadzącej do przerwy biegu terminu zasiedzenia, to należy raczej odnieść się do wniosku w.w. osób o zwrot wywłaszczonej nieruchomości w trybie art. 136 ust. 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t. jedn. - Dz.U. z 2020 r., poz. 1990), a nie samej decyzji z 8 grudnia 2004 r., która dla biegu terminu zasiedzenia miała znaczenie jedynie o tyle, że nastąpiła w efekcie jej wydania zmiana podmiotu co do którego biegł termin zasiedzenia, nie wpływająca na sam dalszy bieg terminu. W ocenie Sądu Okręgowego jednak również ten wniosek o zwrot nieruchomości nie doprowadził do przerywania biegu terminu zasiedzenia. Zgodnie z art. 123 § 1 pkt 1 k.c., bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia. Przepis ten poprzez art. 175 k.c. ma odpowiednie zastosowanie do biegu zasiedzenia. Oznacza to, że bieg zasiedzenia zostaje przerwany przez czynność, o której mowa w art. 123 § 1 pkt 1 k.c., przedsięwziętą przez właściciela, przeciwko któremu biegnie zasiedzenie, przeciwko posiadaczowi, na rzecz którego biegnie zasiedzenie. Czynnością przerywającą bieg zasiedzenia nie jest natomiast czynność sądu w postaci orzeczenia lub czynność organu administracji w postaci decyzji, chociażby odnoszące się do posiadacza, na rzecz którego biegnie zasiedzenie. Przepis art. 123 § 1 pkt 1 k.c. w zw. z art. 175 k.p.c. dotyczy czynności przedsięwziętej bezpośrednio w celu dochodzenia prawa. Czynność ta powinna zmierzać do wyzucia posiadacza z władania rzeczą w zakresie prowadzącym do zasiedzenia. W okolicznościach sprawy czynność taka dla wywołania skutku przerwy biegu terminu zasiedzenia winna zatem być skierowana przeciwko wnioskodawcy lub jego poprzednikom prawnym jako posiadaczom służebności, a nie przeciwko ówczesnemu właścicielowi nieruchomości (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2017 r., I CSK 81/16, LEX nr 2270905). Przerwą zasiedzenia może skutkować tylko takie działanie właściciela, które bezpośrednio będzie zmierzać do przerywania posiadania przez obecnego posiadacza, działanie to musi stanowić akcję zaczepną właściciela wymierzoną przeciwko posiadaczowi po to, aby go pozbawić posiadania. Taka sytuacja z pewnością nie miała miejsca w okolicznościach sprawy.

Chybiony okazał się także zarzut naruszenia art. 5 k.c., albowiem stosowanie art. 5 k.c. nie może prowadzić do wyłączenia skutku, którego powstanie przewiduje ustawa. O nadużyciu prawa podmiotowego może być mowa tylko wtedy, gdy dany podmiot czyni użytek ze swego prawa podmiotowego. Tymczasem zasiedzenie nieruchomości następuje nie w wyniku sądowej realizacji prawa kształtującego, lecz ex lege (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 września 1999 r., I CKN 134/98, LEX nr 142535). Na marginesie jedynie wypada w tym miejscu zauważyć, iż jak wynika z uzasadnienia decyzji Prezydenta miasta S. z dnia 8 grudnia 2004 r. orzekającej zwrot na rzecz K. W. i T. W. nieruchomości oznaczonej jako działka nr (...) (decyzja – k. 84), okoliczność wybudowania na nieruchomości przedmiotowych urządzeń energetycznych miała wpływ na obniżenie wartości podlegającego zwrotowi przez skarżącego na rzecz Gminy M. S. zwaloryzowanego odszkodowania wypłaconego poprzednikom prawnym skarżącego za nieruchomość będącą przedmiotem wywłaszczenia.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Okręgowy oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c. jako bezzasadną.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł w punkcie 2 postanowienia na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. pozostawiając wnioskodawcę i uczestników przy poniesionych kosztach postępowania apelacyjnego. W tym względzie Sąd Okręgowy miał na uwadze, iż mimo że postępowania apelacyjne zostało zainicjowane przez skarżącego uczestnika, to jednak ostateczne rozstrzygnięcie sprawy zmierzało do uregulowania kwestii prawnych istotnych zarówno dla wnioskodawcy, jak i skarżącego, regulując tym samym sytuację prawną obu podmiotów.

Równocześnie trudna sytuacja materialna uczestnika K. W., która legła u podstaw ustanowienia dla uczestnika pełnomocnika z urzędu, przy uwzględnieniu okoliczności sprawy, sprzeciwiała się odstąpieniu od zasady rozstrzygania o kosztach postępowania nieprocesowego wyrażonej w art. 520 § 1 k.p.c. Brak było zaś podstaw do obciążenia kosztami postępowania apelacyjnego poniesionym przez wnioskodawcę drugiego z uczestników postępowania, który nie kwestionował rozstrzygnięcia Sądu I Instancji.